

Posudek na rigorózní práci

ARBITRABILITA PROTISOUTĚŽNÍCH DOHOD V PRÁVU EVROPSKÉ UNIE

Diplomant: Tomáš Pavelka

Oponent: JUDr. Václav Šmejkal, Ph.D.

Základní charakteristika práce:

Předložená rigorózní práce je původně diplomovou prací autora, která byla vysoce hodnocena pro svou samostatnost, rozsah i odbornou úroveň.

Autor si zvolil velmi zajímavé, prakticky významné, přesto právní teorií i praxí dosud málo probádané témat využití arbitráže ve sporech vyžadujících užití práva ochrany hospodářské soutěže. Jde o téma mimořádné obtížnosti nejen z toho důvodu, že v češtině k němu neexistují v podstatě žádné prameny ani relevantní zkušenosti, ale neméně tak i proto, že jeho zpracování vyžaduje neustálé přechody mezi oblastmi veřejného a soukromého práva, mezi právem EU a právem členských států, včetně jejich mezinárodního práva soukromého, a tedy i neustálou analýzu jejich poměru, řešení jejich střetů, vyvažování jejich principů atd. Nesnadnou otázkou je zde již stavba struktury práce, která musí zohlednit jak výklad veřejnoprávního soutěžního práva, tak i navýsost soukromoprávního rozhodčího řízení a pro kterou se nelze inspirovat jinde vzhledem k de facto absenci publikací na dané téma.

Z hlediska rozsahu práce odpovídá požadavkům na rozsah rigorózní práce. Z hlediska obsahu pokrývá téma podstatně více, než by svědčil její název, neboť v ní nejde jen o výklad vztahu práva EU k rozhodčímu řízení ve věcech s proti-soutěžním prvkem, ale i o výklad vývoje přístupu USA, ČR a dalších států k dané problematice. Co do struktury je práce členěna do pěti obsahových kapitol, plus úvodu a závěru, které v šíři až překvapující pojednávají o zvoleném tématu. Práce obsahuje rozsáhlý a kvalitní soupis bibliografie, judikatury a právních předpisů. V průběhu výkladu jsou použité zdroje náležitě citovány (385 odkazů na 102 stranách vlastního textu). Z formálního hlediska je práce psána jasným jazykem, čistě a bez pravopisných chyb či rušivých ortografických překlepů, bohužel vyjma vlastního názvu, který zní „Arbitralita...“ namísto Arbitrabilita a opakuje se v záhlaví každé stránky. Co do grafické úpravy je práce též bez vad.

Klady práce:

Práce byla jako práce diplomová svou úrovní mimořádná a oponent má tudíž za to, že ob stojí i jako práce rigorózní. Nároky na rigorózní práci samozřejmě neuspokojí jen její odvážný výběr tématu, vhodně zvolená struktura výkladu a odpovídající formální stránkou zpracování. Hodnocená práce je však vyspělým odborným pojednáním i obsahově, jak co do hloubky a všestrannosti analýzy, resp. výkladu, tak i co do správnosti uváděných argumentů a logičnosti většiny závěrů. Ze zevrubného studia práce je zřejmé, že autor udržel potřebnou úroveň odbornosti a zajímavosti výkladu ve všech jejích obsahových kapitolách, neoponechal bez zasvěceného vhledu snad ani jedno téma relevantní pro vztah rozhodčího řízení a aplikace práva hospodářské soutěže EU. Oponent proto nemá pochyby, že práce splňuje úroveň vědecko-výzkumné kvality vyžadované u rigorózních prací.

Nedostatky práce:

Vedle již zmíněného nešťastného překlepu v názvu práce, který je však v celkovém kontextu drobností, považuje oponent za podstatné zmínit, že autor neprovedl žádné úpravy na základě dotazů a připomínek diskutovaných na obhajobě této práce coby práce diplomové.

Oponent v tomto smyslu považuje nadále za problematická doporučení autora pro rozhodce uvedená na str. 70-71, kde zcela pomíjí nemožnost rozhodců – jejichž pravomoc je dána rozhodčí smlouvou a rozsah jejich rozhodování petitem podané žaloby – vyvodit navrhované civilní důsledky z aplikace článků 101 odst. 2, resp. 102 SFEU na sporný závazkový vztah. Podle názoru oponenta rozhodce v situaci, kdy dospěje k závěru o neplatnosti smluvního ujednání pro rozpor se soutěžním právem, nemůže než nárok vznesené na jeho základě zamítnout. Z právního hlediska je těžko představitelné a akceptovatelné, aby rozhodce, rozhodující např. o žalobě dodavatele o smluvní pokutu z důvodu porušení územního vymezení působnosti nezávislého distributora, po té, co shledá takové omezení absolutně neplatné pro rozpor s článkem 101 SFEU, ukončil řízení jinak, než zamítnutím žaloby. Eventuální „civilní následky“ by musely být předmětem samostatné následné žaloby např. ze strany distributora. Z tohoto důvodu považuje oponent shrnující kapitulu 3.6 obsahující doporučený postup rozhodce za (v lepším případě) spornou a zavádějící a vznáší dotaz, proč autor na výsledky své obhajoby v předložené rigorózní variantě práce nereagoval.

Za jistou slabinu z pohledu nároků kladených na rigorózní práci je možné dále považovat velmi stručný a spíše akademickou diskusi jen zlehka glosující Závěr práce. Oponent má za to, že v Závěru se měl autor zaměřit na uzlové neuralgické otázky arbitrability proti-soutěžních dohod a až z nich činit závěry o její světlé budoucnosti či relativní neproblematičnosti. Řešení takových otázek poukazy na praxi v USA se nejeví jako uspokojivé, a to i z toho důvodu, že ani v USA nejde o praxi dlouholetou a bezproblémovou, a také proto, že některé dřívější autority (např. v práci citovaní představitelé Chicagské školy) nejsou již autoritami současnosti a nikdy jimi nebyly v podmínkách odlišného soci-ekonomicko-právního modelu

EU. Oponent má spíše za to, že v post-Lisabonském období, kdy se v důsledku změn v primárním právu a zejména přístupu společnosti k regulaci trhů vinou hospodářské krize, mění zacílení soutěžní politiky a práva EU, lze spíše nalézt argumenty zpochybňující optimistické závěry autora ohledně budoucnosti arbitrability proti-soutěžních dohod, resp. její relativní bezproblémovosti co do konzistence, efektivity atd.

Celkové hodnocení:

Práce splňuje nároky kladené na rigorózní práce a může být připuštěna k obhajobě.

Otázky pro obhajobu:

1. Považuje autor za správné postupující pronikání veřejnoprávních omezení do rozhodčího řízení? Pokud je nyní závaznou judikaturou a nově i zákonem č. 216/1994 Sb. o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů rozhodce velmi přísně vázán hmotně- i procesně-právními standardy ochrany spotřebitele, rozhodčí řízení již ztrácí hodně ze své rychlosti a neformálnosti a blíží se klasickému občanskému soudnímu řízení. Pokud by podle závěrů autora měli rozhodci aplikovat i nařízení 1/2003/ES a např. vyčkat rozhodnutí Evropské komise ve skutkově podobné věci, jaký by zbyl rozdíl mezi rozhodcem a soudcem obecného soudu? Považoval by autor v tomto duchu skutečně za žádoucí, aby § 31 zákona č. 216/1994 Sb. byl změněn tak, aby se možnost soudního zrušení rozhodčího nálezu zjevně odporující veřejnému pořádku vztahovala nejen na spory spotřebitelské, ale na všechny spory?
2. Čím v kontextu odpovědi na první otázku podpoří autor svůj optimistický předpoklad (str. 109) ohledně toho, že „soudromé žaloby v Evropě mohou časem získávat prim nad veřejným uplatněním“ (soutěžního práva)? Z veřejných zdrojů nelze prozatím usuzovat ani na podstatný nárůst soukromoprávního vymáhání soutěžního práva ani na nárůst aplikace soutěžně-právních předpisů v rozhodčím řízení. A jak již bylo zdůrazněno výše, odkazy, kterými autor v Závěru práce řeší možná negativa arbitrability soutěžních sporů pro konzistenci soutěžního práva na straně jedné a tradiční výhody rozhodčího řízení na straně druhé, nejsou ani jasné ani detailní ani přesvědčivé, a není z nich zcela zřejmé, proč by arbitrabilita proti-soutěžních dohod měla mít v Evropě světlou budoucnost.

V Praze, 19. 11. 2012

Václav Šmejkal